

Veckans samiska ortnamn

Sijjienommh Saepmesne

Sijjienamma Sámiesne

Bájjkenama Sámen

Bájkkenamá Sámen

Báikenamat Sámis

ETT URVAL AV NAMNARTIKLAR PUBLICERADE
PÅ SAMISKT SPRÅKCENTRUMS FACEBOOKSIDA

samisktsprakcentrum

Vår historia finns i språket

Ortnamn inspirerar, ortnamn berättar och bekräftar vår historia, ortnamn visar på våra vördade platser, ortnamnen förmedlas på våra samiska språk och ger kunskap om de samiska språken.

Att försöka förstå dem är därför en port in i språkets värld. Att synliggöra dem stärker den samiska identiteten och är en språkrevitaliserande åtgärd.

Ortnamn avslöjar också vilka andra språkgrupper som rört sig i Sápmi. Kort och gott; ortnamn är spännande!

Under FNs urfolksspråkår 2019 satsade Samiskt språkcentrum på ett antal samiskspråkliga aktiviteter och event. En nyhet var att presentera Veckans samiska ortnamn på vår facebook sida (www.facebook.com/sa-misktsprakcentrum). Det visade sig vara uppskattat och vi beslutade oss för att fortsätta under 2020 och 2021 också. Nu har vi sammanställt ett urval av presentationerna i denna skrift som vi hoppas ska bli välläst!

Varje ortnamn presenteras i en s.k. namnartikel med en passande bild. I namnartikeln beskriver vi platsens läge i terrängen, så att man ska kunna hitta igen platsen på kartan (www.minkarta.lantmateriet.se) och efter-som terrängen många gånger ger ledtrådar till att förstå ortnamnet.

Hur är det t.ex. med Sveriges högsta fjäll – har det bytt namn med granntoppen?

Vi berättar något om platsen, dess historia, hur den används, lämningar som finns etc. Vi uppger om och hur namnet är upptecknat och bekräftat i svenskt ortnamnsregister (www.isof.se). Vi försöker också förstå nam-nets språkliga konstruktion och dess betydelsebakgrund.

Håll till godo!

Saemien giellejarnge / Sámiien giällaguavdátje / Sáme giellaguovdátj / Sáme giellaguovdásj /
Sámi giellaguovddat / Samiskt språkcentrum

#WeAreIndigenous

#IYIL2019

#sápmi

#urfolksspråkåret

#veckanssamiskaortnamn

#Indigenouslanguages

Dearna

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.39 2019:

Dearna (saS)/Tärnaby

Ett samhälle i södra Lappland i Västerbottens läns inland i Storums kommun. Samhället ligger dels efter stranden av sjön *Geavhta* in mot dess västligaste vik och dels längs sänkan som utgör landremsan mellan *Geavhta* och sjön Stor-Laisan. Strax öster om samhället har *Ubmejejeanoë*/Umeälven sitt utlopp i form av den strida Tärnaforsen. I området finns flera namn med förleden *Dearna*/Tärna såsom Tärnaån (inget samiskt namn på kartan) som har sitt utlopp från *Deärnnájávrrie* (saU)/Tärnasjön och den där intilliggande höjden *Deärnnávárrie*. Det finns ett antal fornlämningslokaler i området bl.a. 9000 år gamla stenåldersfynd vid *Deärnnájávrrie*. Sjösystemet vid Dearna utgör idag gräns mellan *Ubmeje tjeälddie* i norr och Vapstens sameby i söder.

Sockennamnet och den närliggande Tärnaån är upptecknade i ortnamnsregistret i formerna "Tärna socken/Dierna" respektive "Tärnaån/Diernanjäno/Dernajokke" av Collinder 1937 och Pellijeff

1961. I ortnamnsregistret finns också uppteckningar från 1742 av Tärnaån då benämnd "Tern Elv" (major Schnitslers protokoll) och Tärna träsk för *Deärnnájávrrie* av Hulpher 1790. I *Dearna* uppfördes ett kapell 1762. Nuvarande kyrka stod klar 1908. Svenskt ortnamnslexikon uppger att orten fick sitt svenska namn 1762 när kapellet uppfördes. Det fanns då ingen bofast befolkning där. Det framgår också där att kapellet ursprungligen var tänkt att uppföras vid *Deärnnájávrrie* och att betydelsen av namnet är dunkelt. Om man ska förstå ortnamnet uppstår dels frågan vilken av lokalerna som är primärt namngivande och dels vad termen *Dearna* vill berätta. Det är sannolikt att namngivningslokal är *Deärnnájávrrie*, *Deärnnávárrie* eller Tärnaån och att kyrkplatsen sen uppkallades efter sitt läge nära Tärnaforsen/Tärnaån. Betydelsen av namnet får dock tillsvidare anses oklart.

Ráhpuvuobme

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.39 2020:

Ráhpuvuobme (saL)/Rapadalen

En dalgång genom vilken *Ráhpaädnö* rinner i Jokkmokks kommun, Lappland, Norrbottens län. Dalen kan sägas börja vid myrområdet *Skárjja* mitt i Sarek-massivet och mynna ut i ett deltaland som avslutas med sjön *Lájtávrré*. *Ráhpuvuobme* är världsberömt för sitt djurliv, sin storslagna natur och sitt deltaland. Dalen ingår i Sareks nationalpark och i världsarvsområdet Laponia. I området bedriver *Jáhkágasska tjieldé* renskötsel. Vandringsleden Kungsleden korsar *Ráhpuvuobme* genom en båtled på *Lájtávrré*. Många vandrare går också längs med dalen. Namnet är upptecknat i ortnamnsregistret som "Rahpa-ätno" av Grund-

ström 1930. Uppströms har Grundström upptecknat "Rapajaure/Rapature" med uppgifter om att namnet skall härledas till "rahpat" 'snabb (att springa etc)'. Collinder skriver i "Sveriges lapska ortnamn", med hänvisning till *Ráhpuvuobme* att *ráhpa* 'hänger samman med *ráhpat* och betyder 'snabb att färdas, rikligt, även kraftig, strid, ymnig'. *Ráhpat* betyder mycket riktigt 'snabb, flink, givande'. Det finns också närliggande termer såsom; *ráhpadit* 'rikligt, generöst', och *rahpat* 'öppna'. *Vuobme* betyder 'skog (skogsländ i motsats till de skoglösa fjällen) och lövskog i motsats till kalvfjäll'.

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.16 2019:

Tjärvek (saP)/Hornavan

Tjärvek/Hornavan ligger i Arjeplogs kommun, Lappland, Norrbottens län. Det är Arjeplogs stora karaktärssjö som är Sveriges djupaste och ca 6 mil lång med väst-östlig utsträckning. Sjöns svenska form är upptecknad av Wallström 1939 medan det samiska namnet inte finns i ortnamnsregistret. Sjön har genom historien varit viktig som fiskeresurs och samfärdselstråk med båt sommartid och flytt med renar vintertid, vilket nu delvis ersatts av biltestverksamhet på isen m.m. *Tjärve-k* är en -k avledning utifrån *tjårve* (saP) 'horn' (*tjårve:tjårve>tjärvek*) där -k utsäger ett samband med förleden, i detta fall antagligen *jávvre* (saP) 'sjö'. *Tjårve*/Horn beskriver sjöns flikiga form. Det svenska namnet förefaller vara en översättning av det samiska med tillägg av efterleden -avan. Ava är beteckningen på en sjö där utloppet är på ett icke förväntat ställe och därmed bildar en ava, ett

lugnsvatten utan genomströmning. Detta stämmer bra på *Tjärvek* eftersom den har sitt utlopp söderut mot *Ujják*/Uddjaur mot ett förväntat utlopp österut. För flera tusen år sedan har sjön haft sitt utlopp österut men till följd av landhöjningen och den s.k. tippningseffekten så har utloppet ändrats och den östra delen av sjön kan därför uppfattas som en ava.

Bilden (som visas med tillstånd) är en teckning över Arjeplog från 1640 med de stora sjöarna *Tjärvek*, *Ujják* samt *Nábrávrrre*. Kartans titel är "...afrijtningh på den lantsdzortten och vågh som är i Pijtheå Lapmarcken, emilan sölfuerbruck och Pijtheå stadh, Anno 1640" och är gjord av Hans Philip Lybecker. (Kartan ligger i Kommerskollegiets Gruvkartkontors arkiv och har signumet. Komm.koll. gruvkartor. Tomter och situationer. Norrbottens län nr 4. Riksarkivet.se).

Adevuopmi

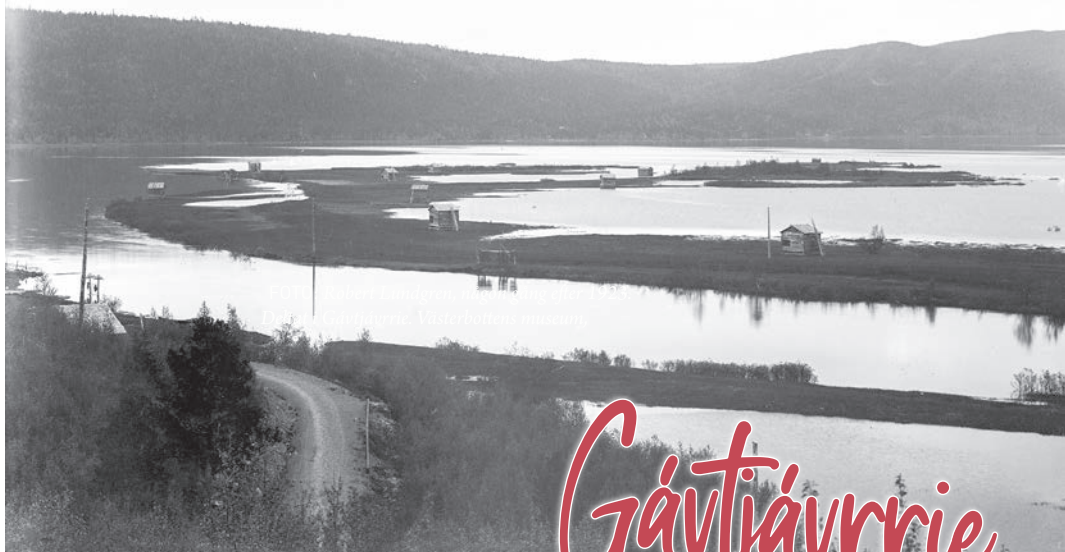
VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.22 2020:

Adevuopmi (saN)/**Idivuoma** (fi)

En by nära gränsen mot Finland, i Kiruna kommun, tidigare Karesuando socken, Lappland, Norrbottens län. Byn ligger i låglänt, tundraliknande terräng med sandiga backar efter ett vattensystem med flera sjöar. Utflödet går genom Idijoki (fi) och rinner i nordlig riktning mot Muonioälven (sv)/Muoni-onväyla (fi) (samiskt namn finns ej på kartan). Den sandiga terrängen med långa sandrevlar ut i sjöarna och längs med sjöarna är rik på fornlämningar bl.a. flera fångstgropsystem. Lämningarna indikerar lång tids bruk av markerna bl.a. i jaktänseende. Byn är uppehållsort för Lainiovuoma sameby och området utgör vinterbetesmark för samebyns renar. Namnet *Adevuopmi* är upptecknat i ortnamns-

registret i formen "Adevuopme" och "Idivuoma" av bl.a. Collinder 1933. Kartans benämning Idijoki är upptecknat i formerna "Idijoki", "Advejåkkå" och "Iijoki" av Collinder 1933. Detta är ett samiskt kulturlandskap även om också finska vid sidan av samiska varit ett starkt språk. Ortnamnen i detta område är på kartan företrädesvis benämnda på finska och de samiska namnen är inte alltid synliggjorda. Förleden *Ade* kan härledas ur *ađa* (saN) 'märg', vilket kan indikera platsens betydelse historiskt för boende och jaktaktivitet. Efterleden *vuopmi* (saN) betyder 'skog, skogsland'.

Foto: Robert Lundgren, någon gång efter 1923. Deltat i Gávtjávrrie. Västerbottens museum.

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.34 2020:

Gávtjávrrie (saU)/Ammarnäs

En by efter *Vidduoljiennuo*/Vindelälven (*jiän-nuo* (saU) 'älv' skrivning enligt aktuell ortografi) i västra delen av Sorsele kommun, Lappland, Västerbottens län. Byn ligger på näset som bildas av att *Vidduoljiennuo* och *Givnjuojienuo*/Tjulån rinner in i västra änden av sjön *Gávtjávrrie*/Gautsträsk, som i sin tur ligger som i en gryta med omkringliggande höjder och inflöden av vatten även från *Bissájávrrie* och *Berddejávrrie*. Området är strategiskt utifrån renens rörelser vilket bekräftas av fångstgropsystem både längs efter *Givnjuojienuo* och mellan *Bissájávrrie* och *Gávtjávrrie*. Byn är en centralpunkt för renskötseln och i området har Ran och Grans samebyar betesmarker. Jordbruk på deltalandet där byn ligger med den berömda potatisbacken har också präglat *Gávtjávrrie*. Byns

namn är upptecknade i ortnamnsregistret av bl.a. Collinder 1937 i formerna "Gautsträsk", "Geutsjaure" och "Ammarnäs". Geddas karta 1671 omnämner området som tillhörande lapps kattelandet Amertfjäll, även benämnt "Amertz Wardo", och sjön är där benämnd "Kauts Jauri". Byns samiska namn kommer av namnet på sjön *Gávtjávrrie* och byns svenska namnform kommer av att den ligger på ett näs som utgör den yttersta utlöparen av fjällmassivet *Skieblle*/Ammarfjället. Förleden *gávt-* kan härledas ur *gávttja* 'skäl' och det därmed besläktade ordet *guavdátje* 'mitten, mittparti' och vilja beskriva sjöns form och läge som liggande i mitten, vid en naturlig skärningspunkt av vattenvägar och färdvägar. *Jávrrie* betyder 'sjö'.

FOTO: Marie Enoksson

Giron

VECKANS ORTNAMN V.44 2019:

Giron [saN]/Kiruna

Kommuncentrum och största tätort i Kiruna kommun, Lappland, Norrbottens län. Staden domineras av LKAB's (Luossavaara-Kirunavaara Aktiebolag) malmbrytning och mest aktuellt nu är att staden håller på att flyttas på grund av rasrisk till följd av gruvverksamheten. I **Giron** har sametinget sitt kansli och en stor del av befolkningen är samer. Av en artikel i Wikipedia framgår att malmfyndigheten länge har varit känd av samerna i området och officiellt känd sen 1696. Första byggnaden i stadsbygget i **Giron** kom till 1890 då gruvverksamheten startade. Samhället byggdes på en sluttning benämnd *Hávgavárri*, i sänkan mellan bergen Kirunavaara och Luossavaara. Många

ortnamn i området är av finsk karaktär bl.a just Kirunavaara och Luossavaara (vaara (fi) 'berg'). I svenskt ortnamnslexikon kan man läsa att "namnet är en svensk form av finska Kiiruna. Det avsåg ursprungligen det nu bortsprängda berget Kiirunavaara (skrivet berget Kieruna 1736). Kiruna blev år 1900 det officiella namnet på samhället, vilket tidigare hade kallats Luossavaara...". Namnet är upptecknat i ortnamnsregistret som "Kiron" och "Kironvare". **Giron** som är det samiska namnet på samhället betyder 'fjällripa' och namnet vill sannolikt beskriva karaktären på Kirunavaara som ett berg med riklig tillgång på rippor.

Maajâelkie

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.18 2019:

Maajâelkie (saS)/Helagsfjället

Ett högfjäll 1796 m.ö.h. med en större glaciär *Maajâelkientjoevtje*/Helagsglaciären som utgör sommarland för Handölsdalens sameby. *Maajâelkie*/Helags ligger på ryggen av fjällmassivet mellan Vålådalen i norr och Ljungdalen i söder, på gränsen mellan landskapen Jämtland och Härjedalen i Jämtlands län. Utlöparen Helagsskaftet är upptecknad i ortnamnsregistret av Blomstrand 1935 med uppgift om att den också benämns "Majolke".

Maaje (saS) betecknar 'stort avstånd, något stort' och *âelkie* (saS) betyder 'axel, fjällaxel', ett namn som beskriver storheten i detta högfjällsmassiv. Det svenska namnet Hel-ags är sannolikt en översättning från det samiska där *maaje* blivit 'hel' och *âelkie* 'axel' i den förkortade formen -ags. Efterleden *tjoevtje~tsoevtse* (saS) som avser glaciären betyder 'snödriva som ligger kvar på sommaren'.

Stuor Muorkke

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.45, 2019:

Stuor Muorkke (saL)/Stora Sjöfallet

En landtunga efter *Stuor Julevädno*/Stora Lule älv på gränsen mellan Jokkmokk och Gällivare kommuner i Lappland, Norrbottens län. *Stuor Muorkke*/Stora Sjöfallet är en del av Världsarvet Laponia och Stora Sjöfallets nationalpark/*Stuor Muorkke* nationalpark. Älven utgör gräns mellan samebyarna *Unna Tjerusj* och *Sirges*. *Stuor Muorkke* skiljer sjön *Gártjejávrre* från *Lánas*/Langas. Här föll sjön/älven före dämningen ut i ett imponerande vattenfall, därav det svenska namnet. 1919 började man bygga vattenmagasinet Suorvadammen. Älven har dämats i fyra omgångar och nu finns nästan ingenting kvar av den synliga vattenföringen utan vattnet leds under jord genom Vietas kraftverk. Namnet är upptecknat i ortnamnsregistret som "Stuormuorkekártje" och "Ädna Muorkekártje"

av Grundström 1932. Han anger att dess svenska motsvarighet är Stora Sjöfallet. De samiska namnen består av flera delar. "Ädna" återgår på *ädno* 'älv', *stuor* betyder 'stor'. *Muorkke* betyder 'näs, ed, landrensa mellan sjöar eller älvar eller vid ofarbar del av älv, där man förr drog eller bar sin båt'. På svensk dialekt används termen 'märka' som är inlånat från samiska. Efterleden "kártje" skrivs idag *gárttje*, som betyder 'vattenfall, fors'. De samiska formerna klargör platsens läge och funktion, en landtunga vid ett stort vattenfall som omöjliggör att man kan ta sig fram med båt utan man var tvungen att dra båten efter land för att komma förbi. Betecknande är att det svenska namnet beskriver själva vattnet medan det samiska fokuserar på konsekvenser för framkomligheten.

FOTO: Laila Wilks

Bïenjedaelie

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.35, 2020:

Bïenjedaelie (saS)/Funäsdalen

Ett samhälle 583 m.ö.h. i Härjedalens kommun, Jämtlands län några mil öster om gränsen mot Norge och Røros. Samhället ligger i dalgången i öppen terräng under den skarpa bergskanten av Funäsdalsberget 977 m.ö.h. Byn ligger vid stranden av Funäsdalsjön som avvattnas av bäcken Funnan. Funnan rinner strax nedströms samhället samman med *Skarnjanjohke*/Ljusnan. Byn ligger högt vilket innebär kyligare väder men läget under berget har sannolikt inneburit lokalklimatiska fördelar vid odling. *Bïenjedaelie* ligger i ett samiskt kulturlandskap men var också en etablerad bondby redan på 1600-talet. I området har idag Mittådalens sameby

och *Ruvhten* sijte sina betesområden. Det samiska namnet är upptecknat i ortnamnsregistret i formen "Biengendaelie" 1941 samt i formerna "Biendaelie" och "Bienen dalie" 1943. Namnet anses återgå på sydsamiska *bïenje* 'hund' och det från svenskan lånade ordet *daelie* 'dal'. Namnet Funäsdalen är också upptecknat i ortnamnsregistret. Det finns belagt från 1546 i formen "Fonnesdall", "Funnesdahl" från 1626 och "Funesdalen" från 1763. Dalgången benämns "Funnans dalgång" bl.a. i en uppteckning från 1935. Det finns teorier om namnets betydelsebakgrund. Klart är att Funäsdalen fått namn av att det ligger vid Funnan, även benämnd Funån.

Vidduoljiennuo

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.4 2020:

Vidduoljiennuo [saU]/**Vindelälven**

En stor älv med källflöde nära gränsen mot Norge från fjällsjöarna *Tsaggiekjávrieh* [saU] i Arjeplogs kommun. Älven gör en kraftig krok vid samevistet *Vidduolmälkkie*/Vindelkroken (*mälkkie* 'krok') och rinner därefter genom *Vidduolvágge* (*vágge* 'dal') från fjällen i väster genom skogslandet i Sorsele kommun, Lycksele kommun, Vindelns kommun, Vännäs kommun och Umeå kommun. Älven rinner samman med Umeälven vid Vännäs. Älven är utbyggd med många naturliga forssträckor som t.ex. Degerforsen och Renforsen vid Vindelns samhälle. Längs *Vidduoljiennuo*/Vindelälven har huvudsakligen Grans sameby och Rans sameby betesmarker. Efter älven ligger mindre samhällen såsom Rusksele, Mårdsele, Ämsele, Vindeln och Vännäs. På kartan benämns den *Vidduoljiennuo*

uppströms *Suorssá*/Sorsele. Den samiska namnformen är upptecknad i ortnamnsregistret som "Vittol" av Collinder 1937. De svenska namnformerna "Vindelälven" och "Vindelelven" är upptecknade av B. Nygren 1934 med uppgift om att namnets uppkomst är obekant. Collinder uppger i "Sveriges lapska ortnamn" att "vittúl" är ett fornordiskt låneord. En alternativ umesamisk form av älvens namn är *Vyöddalejiännuo* enligt umesamisk ordbok där *jiännuo~iädnuo* [saU] betyder 'älv'. Wikipedia uppger att *vyöddal* kommer av den svenska termen "vinda" alternativt "venda" med betydelserna 'vända, vrida, slingra'. En möjlig bakgrund till namnet skulle kunna vara att beskriva älvens övre lopp som slingrande i många krokor.

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.17 2019:

Giebmegáisi (saN)/Kebnekaise

Sveriges högsta fjäll med två toppar där sydtoppen ansetts vara högst, men nordtoppen mäter 2097 m.ö.h. och har på grund av isavsmältning på sydtoppen nyligen rapporterats vara den högsta toppen. Fjället ligger i Kiruna kommun, Lappland i Norrbottens län i högfjällsmassivet som breder ut sig väster om *Nihkkáluokta*/Nikkaluokta och mot norsk/svenska gränsen. I området har *Girjas* sameby och *Laevas* sameby sommarbetesmarker. Namnet är upptecknat i ortnamnsregistret av Björn Collinder 1926 i formerna "Kebnekajse", "Kiebnekaise" och "Kiebnekaisejengah". Upptecknaren anger vidare att en informant uppger namnet "Jehtanaspakte" samt att fjällets namn är "Tolpagårni" d.v.s. att *Giebmegáisi* egentligen är namnet på den intilliggande toppen, på dagens karta benämnd *Duolbagorni* /Tolpagorni *duolba* (saN) 'flat'. Efterleden "jengah" 'isarna' avser sannolikt att beskriva glaciärerna runt topparna medan namnet

"Jehtanaspakte" återgår på *jiehtanas* (saN) 'jätte' och *bákti* (saN) 'klippa, stup'. Svenskt ortnamnslexikon ger följande beskrivning av namnet; "Kebnekaise är en försvenskning av fjällets lulesamiska namn sammansatt av *giebne* 'kittel' och *gájsse* 'höj och spetsig fjälltopp'. Det lokala nordsamiska namnet *Giebmegáisi* har samma betydelse. I nordsamiskan används även formen *Giebnegáisi*, ett namn som uppstått genom påverkan från den försvenskade formen. Det nordsamiska ordet för kittel är *gievdni*. Namnet syftar ursprungligen på den branta kraterformade topp i bergsmassivet som nu kallas Duolbagorni". Ortnamnslexikon bekräftar därmed upptecknarens anteckning om att det är det söder om belägna branta fjället (1662 m.ö.h. till vänster i bilden) med en kittelform under toppen som ger skäl för namnet och som är det egentliga *Giebmegáisi*.

Bihtámädno

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V.42 2019:

Bihtámädno (saL) (**Bidumiedno** (saP))/Piteälven

Älven har sitt källflöde från *Sulidälbma* vid norska gränsen och sitt utlopp i Piteå. På bägge sidor om älven bedrivs fjäll- respektive skogsrenskötsel hela vägen från högfjällen till kusten. Älven var en viktig flottningsälv fram till 1970-talet och rester efter denna epok finns på många håll. Bebyggelsen efter älven är sparsam ända ner till Vidsel. Man brukar säga att orsaken till den sena kolonisationen av området efter älven är Storforsen, Nordeuropas högsta oexploaterade fors, som omöjliggjort att färdas förbi med båt. Dessutom är jordmånen karg och inte lämplig för odlingsverksamhet. Förklaringen

till namnet är inte klarlagt. Collinder m.fl. forskare hänvisar till tolkningen att namnet återgår på den finska termen "piita" 'brant vid en å eller sjö' (Collinder 1964:158). Namnet skulle då avse att beskriva älvens nedre flöde med branta stränder. I området är pitesamiska traditionellt rådande språk och då benämns älven *Bidumiedno. Ädno* (saL) som på pitesamiska blir iedno betyder 'älv'.

FOTO: Anette Kuoljok-Spanne, utsikt österut från Ánuttjähkká

Stuor Julevu

VECKANS SAMISKA ORTNAMN V21 2021:

Stuor Julevu (saL)/Stora Lulevatten

En stor sjö på gränsen mellan Jokkmokks och Gällivare kommuner i Lappland, Norrbottens län. **Stuor Julevu** är den östligaste sjön i ett system av många sjöar från riksgränsen mot Norge och österut. Östligaste delen av **Stuor Julevu** ändrar mot **Bårjås** där en stor damm är belägen. Därefter benämns vattenleden för **Stuor Julevädno**/Stora Lule älv. Älven mynnar så småningom ut i havet vid Luleå. Hela älvsystemet är exploaterat och dämt. Dammen i **Bårjås** anlades i början av 1900-talet och invigdes 1915. Därefter dämades sjöarna uppströms med kraftverk i **Suorvvá**. Renskötseln är viktig i området och sjösystemet utgör gräns mellan **Sirges** sameby och **Unna Tjerusj**. Fisket har traditionellt också varit mycket viktigt, även om dämningarna inneburit många svårigheter för fiskerieringen. Sjöns namn är upptecknat i

ortnamnsregistret av flera upptecknare. Det äldsta namnbelägget är "Stora Luleträsk" från 1671. Schnitzler uppger formen "Lulivatten" i sitt gränsprotokoll 1743 och Hülpers skriver "Lulla jauri" och "Lulaträsk" 1790 i sin bok Lappmarken. Grundström uppger "Stuor Julevo", "Stora Lulevatten" och "Stora Luleträsk" 1932. **Stuor Julevu** ligger i lulesamiskt språkområde. Gällande betydelsen av **Julevu** anges i Svenskt Ortnamnslexikon 2016 att det är en nyare variant kommen ur **Luleju**, som härleds ur **lulij** 'den som bor i öster', en gammal beteckning på skogssame. **Lulij** är i sin tur besläktat med termen **lulle-** östra, östlig. Vidare anför att **Luleju** ursprungligen avsåg älvsträckan nedanför sammanflödet av **Stuor Julevädno** och **Unna Julevädno**,/Lilla Luleälv dvs. nedström **Vuolleriebme**/Vuollerim. Sjön har då fått namn av älven.

© Sametinget 2021

ISBN 978-91-986635-6-3

Omslagsfoto: Peter Rosén, LapplandMedia, Duolbagorni/Tolpagorni och Giebmejáisi/Kebnekaise.

Layout: Linjalén i Storuman

Tryck: Storumans Tryckeri 2021

Sametinget, Box 90, 98122 GIRON/KIRUNA

0980 – 780 30

www.sametinget.se

Saemien gïelejarnge / Sámién giällaguavdátje / Sáme giellaguovdásj / Sámi giellaguovddáš/ Samiskt språkcentrum

är lokaliserat till Dearna/Tärnaby och Staare/Östersund.

E-post: gïelejarnge@sametinget.se

Förkortningar:

saS – sydsamiska

saU – umesamiska

saP – pitesamiska

saL – lulesamiska

saN – nordsamiska

fi – finska